

ԼԵՈՆԱՅԻՆ ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

Օ Ր Ե Ն Ք Ը

ՀՍԿԻԶ-ԴՐԱՄԱՐԿՂԱՅԻՆ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐԻ ԿԻՐԱՌՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

Գ Լ ՈՒ Խ 1

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅՑՆԵՐ

Հոդված 1. Օրենքի նպատակը

Սույն օրենքը կարգավորում է *Արցախի*^{*10)} Հանրապետության տարածքում հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների ներդրման, օգտագործման, գրանցման և հաշվառման հետ կապված հարցերը, ինչպես նաև դրանց նկատմամբ հսկողությունը և սահմանում է սույն օրենքի խախտման համար պատասխանատվությունը:

Հոդված 2. Հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների կիրառումը կարգավորող իրավական ակտերը

Հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների կիրառումը կարգավորող իրավական ակտերը ներառում են սույն օրենքը, հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների կիրառմանը վերաբերող *Արցախի*^{*10)} Հանրապետության այլ օրենքները, օրենքով նախատեսված դեպքերում՝ *Արցախի*^{*10)} Հանրապետության կառավարության որոշումները, ինչպես նաև այլ իրավական ակտեր:

Հոդված 3. Օրենքի գործողության ոլորտը

1. Սույն օրենքի գործողությունը տարածվում է *Արցախի*^{*10)} Հանրապետության տարածքում գործող իրավաբանական անձանց, դրանց առանձնացված ստորաբաժանումների (մասնաճյուղերի, ներկայացուցչությունների), *Արցախի*^{*10)} Հանրապետության տարածքում գործող օտարերկրյա կազմակերպությունների առանձնացված ստորաբաժանումների (մասնաճյուղերի, ներկայացուցչությունների, (այսուհետ՝ կազմակերպություններ) և անհատ ձեռնարկատերերի վրա:

2. Սույն օրենքը չի տարածվում *Արցախի*^{*10)} Հանրապետության տարածքում գործող բանկերի (այդ թվում՝ դուստր բանկերի), դրանց մասնաճյուղերի, ներկայացուցչությունների, գործառնական գրասենյակների (կետերի), օտարերկրյա բանկերի *Արցախի*^{*10)} Հանրապետության տարածքում գործող մասնաճյուղերի և ներկայացուցչությունների վրա:

չությունների, վարկային կազմակերպությունների, ապահովագրական ընկերությունների, վերաապահովագրական ընկերությունների, ապահովագրական միջնորդային գործունեություն իրականացնող անձանց՝ միայն այդ գործունեության մասով, արժեթղթերի շուկայի մասնագիտացված անձանց (այդ գործունեության մասով), գրավատների, վճարահաշվարկային կազմակերպությունների^{*8)} վրա^{*1)}:

Գ Լ ՈՒ Խ 2

ՀՍԿԻՉ - ԴՐԱՄԱՐԿՂԱՅԻՆ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐԻ ԿԻՐԱՌՄԱՆ ՀԵՏ ԿԱՊԿԱԾ ՊԱՐՏԱԴԻՐ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ

Հոդված 4. Հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների կիրառումը

1. Արցախի^{*10)} Հանրապետության տարածքում անհատ ձեռնարկատերերի և կազմակերպությունների կողմից առևտրի օբյեկտների, առևտրի իրականացման վայրերում վաճառատեղերի միջոցով մանրածախ վաճառք իրականացնելիս կամ բնակչությանը ծառայություններ մատուցելիս կանխիկ դրամով իրականացվող դրամական հաշվարկների բոլոր դեպքերում (ներառյալ՝ կանխավճարները) հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների կիրառումը պարտադիր է, բացառությամբ սույն հոդվածի 2-րդ մասով նախատեսված դեպքերի:^{*8)}

2. Գործունեության կամ գործունեության իրականացման (գտնվելու) վայրի առանձնահատկություններից ելնելով՝ կանխիկ դրամով դրամական հաշվարկներ կատարելիս կազմակերպությունների և անհատ ձեռնարկատերերի համար^{*3)} հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների կիրառումը պարտադիր չէ հետևյալ գործունեության տեսակների մասով՝

ա) բնակչությանը կոմունալ ծառայությունների մատուցման, պայմանով, որ դրանց դիմաց կանխիկ դրամով դրամական հաշվարկներ իրականացնելիս վճարողին տրամադրվում է օրենսդրությամբ սահմանված կարգով վճարումը հավաստող փաստաթուղթ:

բ) կրպակներում թերթերի և ամսագրերի վաճառքի, պայմանով, որ թերթերի և ամսագրերի իրացման տեսակարար կշիռը գերազանցում է ապրանքաշրջանառության ծավալի 50 տոկոսը: Թերթերի և ամսագրերի իրացումից հասույթի հաշվառումն իրականացվում է առանձնացված կարգով:

գ) վիճակախաղի տոմսերի վաճառքի:

դ) ավտոմոբիլային, ջրային, երկաթուղային, օդային տրանսպորտով կատարվող ուղևորափոխադրումների, բեռնափոխադրումների իրականացման և երթևեկության տոմսերի վաճառքի:^{*8)}

ե) ուսումնական դասընթացների անցկացման ընթացքում հանրակրթական և դրանց հավասարեցված այլ ուսումնական հաստատությունների աշակերտներին և աշխատակիցներին սննդով ապահովման:

զ) առևտրի իրականացման վայրերում (առևտրի կենտրոններում, սպառողական ապրանքների շուկաներում, գյուղատնտեսական արտադրանքի շուկաներում, տոնավաճառներում և ցուցահանդես-վաճառքի անցկացման վայրերում) գտնվող

բաց վաճառասեղաններից գյուղատնտեսական արտադրանքի և քաղաքացիներին սեփականության իրավունքով պատկանող գործածության մեջ եղած անձնական օգտագործման իրերի վաճառքի.

է) ձեռքի սայլակներից, զամբյուղներից, արկղերից (այդ թվում՝ մթնոլորտային տեղումներից պոլիէթիլենային թաղանթով կամ այլ նյութերով պաշտպանված) պարենային և ոչ պարենային ապրանքների (բացառությամբ այնպիսի ապրանքների, որոնք պահանջում են պահպանման և վաճառքի հատուկ պայմաններ) շրջիկ և շրջածախ մանրածախ վաճառքի.

ը) գյուղական բնակավայրերի մանկաբարձական-բուժական կետերում գտնվող դեղատներից դեղանյութերի վաճառքի.

թ) կրպակներից ոչ ոգելից խմիչքների լցնովի վաճառքի.

ժ) *վերգետնյա տրանսպորտային միջոցներով իրականացվող գյուղատնտեսական արտադրանքի, թերթերի, ամսագրերի, ինչպես նաև ցիստերններից (տակառներից) լցնովի գարեջրի, կվասի, կաթի կամ թանի վաճառքի.*^{*8)}

ժա) *Արցախի*^{*10)} Հանրապետության օրենքով սահմանված կարգով գրանցված կրոնական կազմակերպությունների կողմից կրոնական պարագաների իրացման և կրոնական ծիսակատարությունների ծառայությունների մատուցման.

ժբ) փոստային ծառայությունների դիմաց վճարումը հավաստող փոստային վճարման պետական նշանների (փոստային նամականիշերի և այլ նշանների) անվանական արժեքով իրացման.

ժգ) *փաստաբանական*^{*8)} ծառայությունների իրականացման.

ժդ) փոստային և սուրհանդակային գործունեության իրականացման.

ժե) փորձագիտական բնագավառում գիտահետազոտական, գիտատեխնիկական և գիտամեթոդական աշխատանքների իրականացման:

ժզ) *գյուղական բնակավայրերում գեղեցկության սրահների կազմակերպման.*^{*2)}

ժէ) *հեռակա՝ էլեկտրոնային հաղորդակցություն ապահովող կապի կամ հեռուստատեսային խանութների միջոցով վաճառքի իրականացման.*^{*12)}

3. *Արցախի*^{*10)} Հանրապետության տարածքում կազմակերպությունների և անհատ ձեռնարկատերերի կողմից մանրածախ վաճառք իրականացնելիս կամ բնակչությանը ծառայություններ մատուցելիս կանխիկ դրամով իրականացվող դրամական հաշվարկների դեպքում հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների կիրառումը՝

ա) 2005 թվականի հունվարի 1-ից պարտադիր է հետևյալ գործունեության ոլորտների համար՝

խաղատների և (կամ) շահումով խաղերի կազմակերպում,

բաղնիքների և ցնցուղարանների կազմակերպում,

ստացիոնար տեղակայված լիցքավորման կայաններում (կետերում) բենզինի, դիզելային վառելիքի և բնական ու հեղուկ գազի վաճառք,

10մ² առևտրական տարածքը գերազանցող խանութների (բացառությամբ՝

Արցախի^{*10)} Հանրապետության կառավարության սահմանած ցանկում ընդգրկված^{*3)} մինչև 1000 բնակիչ ունեցող գյուղական բնակավայրերում գտնվող խանութների) միջոցով իրականացվող առևտրական գործունեություն,

- հյուրանոցային ծառայությունների մատուցում,
- սպասարկման սրահ ունեցող օբյեկտներում հանրային սննդի կազմակերպում,
- դեղատնային գործունեություն,
- վերգետնյա տրանսպորտային միջոցներով (ավտոկրպակներ, մոտոկրպակներ, ավտոսայլակներ, մոտոսայլակներ, կցորդներ, կիսակցորդներ և համանման այլ շարժական կետեր) իրականացվող մանրածախ առևտրի (բացառությամբ՝ գյուղատնտեսական արտադրանքի, թերթերի, ամսագրերի, լցովի գարեջրի, կվասի, կաթի, թանի, կերոսինի, բենզինի և (կամ) դիզելային վառելիքի, հեղուկ գազի վաճառքի) գործունեություն.

ա¹⁾ 2005 թվականի հոկտեմբերի 1-ից պարտադիր է հետևյալ գործունեության ոլորտի համար՝

*-արտարժույթի առք ու վաճառքի և արտարժույթի դիլերային-բրոքերային^{*3)} առք ու վաճառքի գործունեություն.*¹⁾*

բ) 2006 թվականի հունվարի 1-ից պարտադիր է հետևյալ գործունեության ոլորտների համար՝

*- առևտրի իրականացման վայրերում (առևտրի կենտրոններում, սպառողական ապրանքների շուկաներում, գյուղատնտեսական արտադրանքի շուկաներում, տոնավաճառներում և ցուցահանդես-վաճառքի անցկացման վայրերում) 10 քառակուսի մետր առևտրական տարածքը զերազանցող խանութներից, կրպակներից, վրաններից և ապրանքների ցուցադրումը և պահպանումը ապահովող կահավորված այլ վաճառատեղերից վաճառք,*⁴⁾*

- մարզա-առողջարարական համալիրների, հանգստյան տների կազմակերպում,

- հիվանդանոցների և ամբուլատոր բուժփնմնարկների կողմից ծառայությունների մատուցում,

*- համապատասխան սարքավորումներով հատուկ կահավորված երկու և ավելի աշխատատեղերով գեղեցկության սրահների կազմակերպում.*³⁾*

գ) 2007 թվականի հուլիսի 1-ից պարտադիր է հետևյալ գործունեության ոլորտների համար՝

- 10մ² առևտրական տարածքը չզերազանցող խանութների, կրպակների և տաղավարների (բացառությամբ՝ *Արցախի*^{*10)} Հանրապետության կառավարության սահմանած ցանկում ընդգրկված^{*3)} մինչև 1000 բնակիչ ունեցող գյուղական բնակավայրերի) միջոցով իրականացվող առևտրական գործունեություն,

- *Արցախի*^{*10)} Հանրապետության կառավարության սահմանած ցանկում ընդգրկված^{*3)} մինչև 1000 բնակիչ ունեցող գյուղական բնակավայրերում գտնվող խանութների, տաղավարների և 10մ² զերազանցող ընդհանուր մակերես ունեցող կրպակների միջոցով իրականացվող առևտրական գործունեություն.

դ) 2009 թվականի հունիսի 1-ից պարտադիր է հետևյալ գործունեության ոլորտների համար`

- զվարճահարմարանքներով զբոսայգիների գործունեություն,
- արվեստի բնագավառի, թատերական և համերգային դահլիճների գործունեություն,
- հարսանեկան սրահների կազմակերպում,
- զբոսաշրջիկային գործակալությունների կազմակերպում,
- պատճենահանման, կազմարարության և դրվագման ծառայությունների մատուցում,
- մանածագործական և մորթե արտադրատեսակների լվացման, քիմիական մաքրման և ներկման ծառայությունների մատուցում,
- ոսկերչական իրերի նորոգում,
- երկու և ավելի աշխատատեղերով հագուստի արտադրություն և նորոգում,
- պատրաստի համակարգչային ծրագրային ապահովման սպասարկում,
- համակարգչային և հաշվողական տեխնիկայի տեխնիկական սպասարկում և նորոգում,
- նվերների, փաթեթների զարդարման, ձևավորման և փաթեթավորման ծառայությունների մատուցում,
- անշարժ գույքի գործակալության ծառայությունների մատուցում,
- վերգետնյա տրանսպորտային միջոցներով իրականացվող հեղուկ գազի, կերոսինի, բենզինի և դիզելային վառելիքի վաճառք,
- վարորդական դպրոցների կազմակերպում,
- բուժետների և սպասարկման սրահ չունեցող այլ վայրերում հանրային սննդի կազմակերպում,
- լուսանկարչական լաբորատորիաների գործունեություն,

- ավտոկանգառների գործունեություն. *3), *6)

դ¹) 2008 թվականի հունվարի 1-ից պարտադիր է հետևյալ գործունեության ոլորտների համար`

- ավտոտրանսպորտային միջոցների տեխնիկական սպասարկման համար հարմարեցված երկու և ավելի աշխատատեղերով ավտոտեխսպասարկման կայանների (կետերի) գործունեություն,

- ինտերնետ-սրահների կազմակերպում. *3)

դ²) *4) (ուժը կորցրած է ճանաչվել) *6)

դ³. 2026 թվականի*10), *13) հունվարի 1-ից պարտադիր է հետևյալ գործունեության ոլորտների համար`

- առևտրի իրականացման վայրերում (առևտրի կենտրոններում, սպառողական ապրանքների շուկաներում, գյուղատնտեսական արտադրանքի շուկաներում, տոնավաճառներում և ցուցահանդես-վաճառքի անցկացման վայրերում) 10 քառակուսի մետր առևտրական տարածքը չզերազանցող կրպակներից, վրաններից և ապրանքների ցուցադրումն ու պահպանումն ապահովող կահավորված այլ վաճառատեղերից, ինչպես նաև առևտրի իրականացման վայրերի մշտական շինություններում վաճառասեղաններից ապրանքների (բացառությամբ գյուղատնտեսական արտադրանքի և քաղաքացիներին սեփականության իրավունքով պատկանող գործածության մեջ եղած անձնական օգտագործման իրերի) վաճառք,

- Արցախի^{*10)} Հանրապետության կառավարության սահմանած ցանկում ընդգրկված մինչև 1000 բնակիչ ունեցող գյուղական բնակավայրերում գտնվող 10 քառակուսի մետրը չգերազանցող ընդհանուր մակերես ունեցող կրպակների միջոցով իրականացվող առևտրական գործունեություն,

- մեկ աշխատատեղով վարսավիրական ծառայությունների մատուցում,

- մեկ աշխատատեղով հագուստի, գլխարկների, մանածագործական և մորթե արտադրատեսակների արտադրություն և նորոգում,

- մեկ աշխատատեղով կոշիկի և կաշվե գալանտերեայի և համանման այլ արտադրատեսակների արտադրություն, կոշիկի և կաշվե գալանտերեայի պարագաների արտադրություն, կոշիկի և կաշվե արտադրատեսակների նորոգում,

- մեկ աշխատատեղով ավտոտեխսպասարկման կայանի (կետի) գործունեություն,

- մեկ աշխատատեղով ներկարարական, ատաղձագործական և խառատի գործունեություն,

- անասնաբուժական ծառայությունների մատուցում.^{*9)}

Ե) 2012 թվականի հուլիսի 1-ից^{*2),*3),*6),*7)} պարտադիր է սույն օրենքի 4-րդ հոդվածի 2-րդ մասում և 3-րդ մասի «ա»-«դ¹» և «դ³»^{*3), *9)} կետերում չնշված գործունեության այլ ոլորտների համար:

Մինչև 1000 բնակիչ ունեցող գյուղական բնակավայրերի ցանկերը սահմանում է Արցախի^{*10)} Հանրապետության կառավարությունը:^{*3)}

Հոդված 5. Հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների կիրառման պարտադիր պահանջները

Կազմակերպությունների և անհատ ձեռնարկատերերի կողմից կիրառվող հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների կիրառման կանոնները սահմանվում են սույն օրենքով: Հսկիչ-դրամարկղային մեքենաներին ներկայացվող պահանջները, գրանցման կարգը և շահագործման կանոնները հաստատում է Արցախի^{*10)} Հանրապետության կառավարությունը: Արտարժույթի առք ու վաճառքի և արտարժույթի դիլերային-բրոքերային^{*3)} առք ու վաճառքի գործունեություն իրականացնողների կողմից կիրառվող հսկիչ-դրամարկղային մեքենաներին կամ սույն օրենքի 8-րդ հոդվածում նշված պահանջներին բավարարող ծրագիր պարունակող համակարգչային սարքավորումներին ներկայացվող պահանջները, գրանցման կարգը և շահագործման կանոնները սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկը՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով:^{*1)}

Հսկիչ-դրամարկղային մեքենան տեղադրվում է առևտրի օբյեկտի կամ ծառայության մատուցման վայրի այն հատվածում, որտեղ կատարվում է վճարումը:^{*8)}

Հոդված 6. Հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների կիրառման կանոնները

Արցախի^{*10)} Հանրապետությունում հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների պարտադիր կիրառմամբ գործունեություն իրականացնող կազմակերպությունները և անհատ ձեռնարկատերերը կանխիկ դրամով դրամական հաշվարկները պետք է իրականացնեն՝

ա) սույն օրենքի 8-րդ հոդվածում նշված *Արցախի*^{*10)} Հանրապետության կառավարության լիազորված պետական կառավարման մարմնի կողմից թույլատրված հսկիչ-դրամարկղային մեքենաներով.

բ) *Արցախի*^{*10)} Հանրապետության կառավարության սահմանած կարգով հարկային մարմնի կողմից գրանցված և *դրոշմակնքված*^{*8)} հսկիչ-դրամարկղային մեքենաներով.

գ) հսկիչ-դրամարկղային մեքենայի մոդելին ներկայացվող պարտադիր տեխնիկական պահանջները բավարարող հսկիչ-դրամարկղային մեքենաներով.

դ) դրամական միջոցների պատշաճ հաշվառումը (վերահսկողական ժապավենի և ֆիսկալային հիշողության ֆիքսումը) ապահովող հսկիչ-դրամարկղային մեքենաներով:

Արտարժույթի առք ու վաճառքի և արտարժույթի դիլերային-բրոքերային^{*3)} *առք ու վաճառքի գործունեություն իրականացնողները դրամական հաշվարկները պետք է իրականացնեն սույն հոդվածի առաջին մասով նախատեսված պահանջները բավարարող հսկիչ-դրամարկղային մեքենայով կամ դրան համարժեք (նույն պահանջները բավարարող) համակարգչային սարքավորումներով:*^{*1)}

*Առևտրի այն օբյեկտներում կամ ծառայության մատուցման այն վայրերում, որտեղ կազմակերպությունները կամ անհատ ձեռնարկատերերը իրականացնում են այնպիսի գործունեություն, որի համար կանխիկ դրամով իրականացվող դրամական հաշվարկների դեպքերում հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների կիրառումն օրենքով պարտադիր չէ, տեղադրված և կիրառվող հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների միջոցով արձանագրված շրջանառությունները հիմք չեն հարկերի հաշվարկման համար, և այդ հսկիչ-դրամարկղային մեքենաները հարկային մարմնում գրանցումից հանվում են *Արցախի*^{*10)} Հանրապետության կառավարության սահմանած կարգով:*^{*8)}

Հոդված 7. Հսկիչ-դրամարկղային մեքենաներ կիրառող անձանց պարտականությունները

Կազմակերպությունները և անհատ ձեռնարկատերերը, որոնք կիրառում են հսկիչ-դրամարկղային մեքենաներ պարտավոր են՝

ա) իրականացնել հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների գրանցումը հարկային մարմիններում.

բ) կիրառել այնպիսի հսկիչ-դրամարկղային մեքենաներ, որոնք բավարարում են սույն օրենքով և այլ իրավական ակտերով հսկիչ-դրամարկղային մեքենաներին ներկայացվող կիրառման կանոններին.

գ) օրենսդրությամբ սահմանված կարգով իրականացնել հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների ձեռքբերման, շահագործման հանձնելու և կիրառելու հետ կապված փաստաթղթերի վարումը և պահպանումը, ինչպես նաև սույն օրենքի 9-րդ հոդվածով նախատեսված հսկողության իրականացման նպատակով ապահովել հարկային մարմինների պաշտոնատար անձանց անարգելք մուտքը դեպի համապատասխան հսկիչ-դրամարկղային մեքենան և տրամադրել սույն պարբերությունում նշված փաստաթղթերը:

Հոդված 8. Հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների կիրառման թույլատրումը

Արցախի^{*10)} Հանրապետությունում հսկիչ-դրամարկղային մեքենայի յուրաքանչյուր մոդելի կիրառման թույլատրումն իրականացնում է *Արցախի*^{*10)} Հանրապետության կառավարության լիազորված պետական կառավարման մարմինը, որը վարում է կիրառման համար թույլատրվող հսկիչ-դրամարկղային մեքենայի մոդելների գրանցամատյանը: *Արտարժույթի առք ու վաճառքի և արտարժույթի դիլերային-բրոքերային*^{*3)} *առք ու վաճառքի գործունեության մասով կիրառվող հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների, համակարգչային սարքավորումների, ինչպես նաև համակարգչային ծրագրի կիրառման թույլատրումն իրականացնում է Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկը՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով:*^{*1)}

Հոդված 9. Հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների կիրառման հսկողությունը

1. Հարկային մարմինը՝

ա) իրականացնում է սույն օրենքի կիրառման նկատմամբ հսկողություն:

բ) իրականացնում է կազմակերպություններում և անհատ ձեռնարկատերերի մոտ հասույթի լիարժեք հաշվառման հսկողություն:

գ) ստուգում է հսկիչ-դրամարկղային մեքենաներին վերաբերող փաստաթղթերը՝ անհրաժեշտության դեպքում պահանջելով տվյալներ և այլ տեղեկություններ, բացատրություններ, տեղեկանքներ, որոնք անմիջականորեն առնչվում են իր իրավասության շրջանակներում իրականացվող ստուգման նպատակներին:

դ) անցկացնում է հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների կտրոնների տրամադրման ստուգումներ այն անձանց մոտ, որոնց համար հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների կիրառումը պարտադիր է համաձայն սույն օրենքի:

ե) օրենքով սահմանված կարգով և սույն օրենքով սահմանված դեպքերում նշանակում է տուգանքներ:

զ) *արտարժույթի առք ու վաճառքի և արտարժույթի դիլերային-բրոքերային³⁾ առք ու վաճառքի գործունեություն իրականացնողների կողմից համակարգչային սարքավորումների կիրառման դեպքում իրականացնում են սույն մասի «ա»-«ե» կետերում նշված գործառնությունները:⁷⁾*

2. *Սույն օրենքի 11-րդ հոդվածով սահմանված տուգանքների գումարների տասը տոկոսի չափով մասհանումները զանձվում են «Հարկային ծառայության մասին» Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության օրենքի 28-րդ հոդվածով նախատեսված հարկային մարմնի նյութական խրախուսման և¹⁾ համակարգի զարգացման ֆոնդ:⁷⁾*

3. *Արտարժույթի առք ու վաճառքի և արտարժույթի դիլերային-բրոքերային³⁾ առք ու վաճառքի գործունեություն իրականացնողների կողմից կիրառվող համակարգչային ծրագրին ներկայացվող պահանջների և կիրառման կանոնների պահպանման նկատմամբ վերահսկողությունն իրականացնում է Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկը՝ «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված կարգով:¹⁾*

4. *Սույն օրենքով նախատեսված հսկողության իրականացման նպատակով հարկային մարմինը «Արցախի¹⁰⁾ Հանրապետությունում ստուգումների կազմակերպման և անցկացման մասին» Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության օրենքին համապատասխան իրականացնում է ստուգումներ և ուսումնասիրություններ, ընդ որում՝ ստուգումներ անցկացնելու հանձնարարագրի վավերապայմանների, դրանք ստուգվող սուբյեկտին ներկայացնելու պահանջների նկատմամբ կիրառվում են «Արցախի¹⁰⁾ Հանրապետությունում ստուգումների կազմակերպման և անցկացման մասին» Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության օրենքի հավելված 2-ի դրույթները:⁸⁾*

ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆ ԾՐԵՆՔԻ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԻ ԽԱՒՏՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

Հոդված 10. Պատասխանատվությունն օրենքի պահանջները խախտելու համար սույն օրենքի, *ինչպես նաև սույն օրենքի 5-րդ հոդվածում նշված կարգերի^{*8)}* պահանջների խախտումն առաջացնում է պատասխանատվություն՝ *Արցախի^{*10)}* Հանրապետության օրենքներով սահմանված կարգով:

Արտարժույթի առք ու վաճառքի և արտարժույթի դիլերային-բրոքերային^{*3)} առք ու վաճառքի գործունեության մասով սույն օրենքով սահմանված պատասխանատվության կիրառման առումով համակարգչային սարքավորումները հավասարեցվում են հսկիչ-դրամարկղային մեքենաներին:^{*1)}

Սույն օրենքով սահմանված պատասխանատվության կիրառման համար հիմք է հանդիսանում նաև «Արցախի^{*10)} Հանրապետությունում ստուգումների կազմակերպման և անցկացման մասին» Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության օրենքով սահմանված կարգով իրականացված ուսումնասիրության արդյունքում արձանագրված հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների շահագործման կանոնների խախտումը:^{*9)}

Հոդված 11. Հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների կիրառման և հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների միջոցով դրամական հաշվարկների կանոնները չպահպանելը

1. Սույն օրենքով սահմանված դեպքերում հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների կիրառումը պարտադիր լինելու դեպքում կանխիկ դրամով դրամական գործարքներ իրականացնելու վայրում հարկային մարմնում գրանցված հսկիչ-դրամարկղային մեքենայի բացակայության համար կազմակերպությունը կամ անհատ ձեռնարկատերը տուգանվում է հարյուր հիսուն հազար դրամի չափով:^{*8)}

Տուգանքը նշանակելուց հետո մեկ տարվա ընթացքում սույն մասի առաջին պարբերությունում նշված խախտումը կրկնելու դեպքում կազմակերպությունը կամ անհատ ձեռնարկատերը տուգանվում է երեք հարյուր հազար դրամի չափով և նրա գործունեությունն այդ մասով կասեցվում է մինչև սահմանված կարգով հսկիչ-դրամարկղային մեքենայի ներդրումը:

2. Հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների գրանցման կարգի և (կամ) շահագործման կանոնների խախտմամբ հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների կիրառման համար կազմակերպությունը կամ անհատ ձեռնարկատերը տուգանվում են յոթանասուներեք հազար դրամի չափով:

Տուգանքը նշանակելուց հետո՝ մեկ տարվա ընթացքում, սույն մասի առաջին պարբերությունում նշված խախտումն առաջին անգամ կրկնելու դեպքում կազմակերպությունը կամ անհատ ձեռնարկատերը տուգանվում է հարյուր հիսուն հազար դրամի չափով և նրա գործունեությունն այդ մասով կասեցվում է 5 օրով *կամ տուգանվում լրացուցիչ հարյուր հիսուն հազար դրամի չափով^{*5)}*: Գործունեության կասեցման հիմքերի վերաբերյալ հայտարարությունը փակցվում է գնորդների և հաճախորդների համար տեսանելի տեղում:

Տուգանքը նշանակելուց հետո մեկ տարվա ընթացքում սույն մասի *առաջին պարբերությունում^{*8)}* նշված խախտումը երկրորդ^{*5)} անգամ կրկնելու դեպքում կազմակերպությունը կամ անհատ ձեռնարկատերը տուգանվում է երեք հարյուր հազար դրամի չափով և նրա գործունեությունն այդ մասով կասեցվում է 10 օրով *կամ տուգանվում լրացուցիչ երեք հարյուր հազար դրամի չափով^{*5)}*: Գործունեության կասեցման հիմքերի վերաբերյալ հայտարարությունը փակցվում է գնորդների և հաճա-

խորդների համար տեսանելի տեղում: Սույն մասում նշված խախտումը թույլ տված կազմակերպությունների և անհատ ձեռնարկատերերի ցանկը ենթակա է հրապարակման հարկային մարմնի ղեկավարի կողմից՝ Արցախի^{*10)} Հանրապետության կառավարության սահմանած կարգով:

Տուգանքը նշանակելուց հետո մեկ տարվա ընթացքում սույն մասի առաջին պարբերությունում^{*8)} նշված խախտումը երրորդ և ավելի անգամ կրկնելու դեպքում կազմակերպությունը կամ անհատ ձեռնարկատերը տուգանվում է երեք հարյուր հազար դրամի չափով և նրա գործունեությունն այդ մասով կասեցվում է 10 օրով: Գործունեության կասեցման հիմքերի վերաբերյալ հայտարարությունը փակցվում է գնորդների և հաճախորդների համար տեսանելի տեղում: Սույն մասում նշված խախտումը թույլ տված կազմակերպությունների և անհատ ձեռնարկատերերի ցանկը ենթակա է հրապարակման հարկային մարմնի ղեկավարի կողմից՝ Արցախի^{*10)} Հանրապետության կառավարության սահմանած կարգով:

Սույն մասի երկրորդ և երրորդ պարբերություններով սահմանված գործունեության կասեցում չի իրականացվում, եթե խախտումն արձանագրելու օրվանից հետո երկու աշխատանքային օրվա ընթացքում կազմակերպության կամ անհատ ձեռնարկատիրոջ կողմից հարկային մարմին է ներկայացվում լրացուցիչ տուգանքի վճարման վերաբերյալ գրավոր հայտարարություն: Լրացուցիչ տուգանքը կիրառվում է Արցախի Հանրապետության հարկային մարմնի ղեկավարի^{*10)} որոշման հիման վրա:

Սույն մասով սահմանված լրացուցիչ տուգանքը չի կիրառվում հիվանդանոցների և ամբուլատոր բուժօգնականների նկատմամբ:^{*5)}

Սույն հոդվածով սահմանված գործունեության կասեցումն իրականացվում է Արցախի^{*10)} Հանրապետության օրենքով սահմանված կարգով՝ Արցախի Հանրապետության հարկային մարմնի ղեկավարի^{*10)} համապատասխան որոշման հիման վրա:

5-րդ պարբերությունը հանվել է 17.03.06թ. ՀՕ-265 օրենքով ^{*2)}

Սույն հոդվածով սահմանված տուգանքները Արցախի^{*10)} Հանրապետության կառավարության լիազորված պետական կառավարման մարմնի կողմից խախտման փաստն արձանագրելուց, իսկ լրացուցիչ տուգանքը՝ տուգանքի նշանակման օրվանից հետո երկամսյա ժամկետում չմուծելու դեպքում՝ կրկնապատկվում են:^{*5)}

Սույն հոդվածով սահմանված տուգանքները, բացառությամբ լրացուցիչ տուգանքների, պետական բյուջե են վճարվում հարկային մարմնի կողմից համապատասխան ակտ ներկայացնելուց հետո՝ 10-օրյա ժամկետում:^{*3)}

ԵԶՐԱՓՈՒԿ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

Հոդված 12. Սույն օրենքի ուժի մեջ մտնելը

Սույն օրենքն ուժի է մեջ է մտնում 2005 թվականի հունվարի 1-ից:

ԼԵՆԱՅԻՆ ՂԱՐԱԲԱԴԻ
ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀ

Ա. ԴՈՒԿԱՍՅԱՆ

30 դեկտեմբերի 2004թ.
ք.Ստեփանակերտ
ՀՕ-168

**1) «Հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների կիրառման մասին» Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության օրենքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» ԼԴՀ օրենքի (14.09.05թ. ՀՕ-221) խմբագրությամբ:*

**2) «Հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների կիրառման մասին» Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության օրենքում լրացում և փոփոխություններ կատարելու մասին» ԼԴՀ օրենքի (15.02.06թ. ՀՕ-265) խմբագրությամբ:*

**3) «Հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների կիրառման մասին» Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության օրենքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» ԼԴՀ օրենքի (12.12.07թ. ՀՕ-94) խմբագրությամբ:*

**4) «Հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների կիրառման մասին» Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության օրենքում փոփոխություն և լրացում կատարելու մասին» ԼԴՀ օրենքի (12.03.08թ. ՀՕ-8) խմբագրությամբ:*

**5) «Հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների կիրառման մասին» Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության օրենքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» ԼԴՀ օրենքի (29.12.08թ. ՀՕ-87-Ն) խմբագրությամբ:*

**6) «Հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների կիրառման մասին» Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության օրենքում փոփոխություններ կատարելու մասին» ԼԴՀ օրենքի (24.06.09թ. ՀՕ-37-Ն) խմբագրությամբ:*

**7) «Հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների կիրառման մասին» Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության օրենքում փոփոխություններ կատարելու մասին» ԼԴՀ օրենքի (16.12.10թ. ՀՕ-72-Ն) խմբագրությամբ:*

**8) «Հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների կիրառման մասին» Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության օրենքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» ԼԴՀ օրենքի (26.12.12թ. ՀՕ-44-Ն) խմբագրությամբ:*

**9) «Հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների կիրառման մասին» Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության օրենքում լրացում և փոփոխություն կատարելու մասին» ԼԴՀ օրենքի (18.12.14թ. ՀՕ-61-Ն) խմբագրությամբ:*

**10) «Հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների կիրառման մասին» Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության օրենքում փոփոխություններ կատարելու մասին» ԱՀ օրենքի (21.12.17թ. ՀՕ-62-Ն) խմբագրությամբ:*

**11) «Հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների կիրառման մասին» Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության օրենքում լրացում կատարելու մասին» ԱՀ օրենքի (31.10.18թ. ՀՕ-67-Ն) խմբագրությամբ:*

**12) «Հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների կիրառման մասին» օրենքում փոփոխություն և լրացում կատարելու մասին» ԱՀ օրենքի (30.04.20թ. ՀՕ-24-Ն) խմբագրությամբ:*

**13) «Հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների կիրառման մասին» օրենքում փոփոխություն կատարելու մասին» ԱՀ օրենքի (11.02.21թ. ՀՕ-22-Ն) խմբագրությամբ (տարածվում է 2021 թվականի հունվարի 1-ից ծագած հարաբերությունների վրա):*